

VOIESCII ȘI VEI PUTÈ

	Cap.	Dist.
Pe an —	lei 128	— 152.
Pe șase luni —	„ 64	— 76.
Pe trei luni —	„ 32	— 38.
Pe o lună —	„ 11	—

Unu esemplar 24 par.
 Pentru Parisu pe trimestru fr. 20 —
 Pentru Austria „ for. 10-v.a.

ROMANULU

LUMINEZĂ-TE ȘI VEI FI

Abonamentul în București, Pasagiul Român No. 1. — În districte la corespondenții ziarului și prin postă. La Paris la D. Darra-Hallegrain, rue de l'ancienne Comedie, Nr. 5. Administratorul ziarului D. Gr. P. Serrurie.

ANUNCIURILE

linia de 30 litere — 1 — leu.
 Inserțiuni și reclame, lin. 5 — „

Redacțiunea, Strada Academiei No. 20. — Artictele trimise și nepublicate se vor arde. — Redactorii răspunzători EUGENIU CARADA.

SERVICIUL TELEGRAFICU ALU ROMANULU.

Wiena 11 Sept. Împăratul Austriei a ordonat reducerea armatei în toate ramurile.
 Constantinople 11 Septem. 10 ore s'era. La Candia se facu pe toate zilele întâlniri între Turci și Greci. Oșirea tercoasă a intervenit cu energii.
 Guvernatoarele Macedoniei, Hursitū Pașia este destituită.
 Pôrta a primită uă petițiune de la Samiofi, uă petițiune prin care ceru a se numi principe de Samos d. Aristid Baltizza.
 Pôrta a stabilită la Washington uă legatiune otomană.
 Petresburg 11 Sept. Generariul Maraviev a murit.
 Paris 11 Sept. Ziarul (oficios) *la Patrie*, constată trebuința d'a se rezolve rāpede cestiunea Principatelor, recunoscându pe Principele Carolu ca suveran al Romāniei. Condițiunile, adaugă *la Patrie*, ce pusese Pôrta pentru recunoscere neputându-se primi, este neapărată se se facă uă tranzațiune care, mînjinându suzeranitatea, Pôrta se recunoscă pe suveranul ales. Acosta ar face se dispară umbra cestiunii Oriinteli ce plană acupra Europei.

București 31 Augustu. 12 Răpăune.

Seirile ce ne transmite ađi corespondința noastră telegrafică au, precum se pōte vedē, însemnate și sūnt în mare relațiune cu cele ce ășierăm în revista noastră de eri. Ca se legăm mai bine șirul, atātū alu celor ce ășierăm eri cātū ș'alū celor ce ne comunică ađi corespondința noastră telegrafică se reproducem aci cāte-va linie din *Independința Belgică* de la 6 Septembrie.

„D. Dumitru Brătianu, frate mai mare alu Ministrului de finantie, din ăntēiul cabinetu alu principelui Carolu, a sositū la Paris c'ua misiune particulară a suveranului se. Imperatoarele Francezilor lu-a priimitū, eri diminețā (3 Sept.) c'ua mare bunăvoință și i a datū asigurare despre necontentita sea, simpatia pentru Principate.

„Imperatul s'a pronunțatū într'unu modū fōrte lăudatoriū pentru noulu principē alu Romāniei; a lăudatū energia și ntelepciunea sea, și l'a felicitatū c'a'n așia pușinū timpū a dobânditū amōrea și stima locuitorilor Principatelor. Se ăice c'ă d. Brătianu, a plecatū pentru Berlin, fiindu însărcinatū, natū c'ua misiune lēngă d. de Bismarck.“

Acosta augustă priimire ne aduce aminte c'ă și la 1858, în timpul Căimăcāmiei, Majestatea Sea Napoleone III a fostū priimitū în audiință pe d. Dimitrie Brătianu. Acea priimire fu atunci și mai semnificatoriă cāci Principatele n'aveau atunci Domnitoriū, și d. Brătianu nu putea reprezenta națiunea sea decātū ca unu simplu individū. Și cu tōte aceste Romāni n'au pututū se n'au voitū a înțelege nimicū, și peste unū anū a venitū resbelul celū mare și național de la 1859, Italia fu liberatā prin sabia Francei și devotamentulū fiilorū iei și noi . . . ca toți cari nu n'nelegū nimicū, nu vedū nimicū, nu sacrifică nimicū, în locū d'a merge înainte ne rostogolirāmū din trēptā în trēptā pînă ce cādurāmū în nomolulū rușini ș'alū peirii de la 2 Maiū 1864.

Nu scimū dacā d. Brătianu a fostū trimisū cu vr'ua misiune, și mai pușinū ăncā nu putemū se cu care misiune. Totū ce scimū este c'ă chiaru în ziua de 3 Septembrie, în care foiele străine ne spun c'a fostū priimitū în audiință de către Napoleone III, a plecatū s'era din Paris, ș'a sositū, se ăice, cāci noi nu lamū vedutū, Duminiacă noptea în București și Luni diminețā a și plecatū îndatā, se ăice, pentru Constantinople. Mai vedemū c'ă cuvintele ziarului *la Patrie*, ce ni le transmite corespondința noastră telegrafică, ș'acordā fōrte cu cele ce spune

corespondentele din Paris alu *Independinței*, cu deducerile ce ne permiserāmū a face acumū cāte-va zile din modificările în Ministeriulū ș'ambasadele franceze, și cu opiniile foierilor străine eri au emisū aceleași opinii, și c'ă totulū pare a ave mari asemenări cu cele ce se făceau la 1858, înainte resbelului Italiei. Vedemū în sfârșitū c'ă înțiplarea se vede, se nōroculū, cumū ăicū unū la noi, au făcutū c'ă ziarulū *la Patrie* se vorbescā în favōrea noastră, *Independința Belgică* se ne spuia cuvinte bune, fericite din partea Imperatului franceze, și Pôrta se între p'ua cale mai înțeleptā, tocmai cāndū d. Brătianu se afla într'ua călatoriā de preāmlare pōte și cāndū avu nōroculū și onōrea se dobēdescā pentru a doua orā uă audiință de la Imperatulū Francezilorū.

Ori și cumū, lāsāndū la uă parte nōroculū ce pare c'arū avē Brătianu, nu credemū c'ă se pōte nega însemnătatea ce au cele ăice acumū de ziarulū *la Patrie*, nici c'acosta însemnătate devine și mai mare, cāndū nu vomū uita celū altū articlu alu acestui ziarū franceze și oficiosū prin care vorbi de constituirea mai multorū rigate, adică Serbe, Maghiare, Romāne și cāndū vomū vedea c'ă ăice acumū c'ă întârzierea chiarū a recunoscērii principelui Carol este uă umbrā periculōsā pentru cestiunea Oriinteli, și c'ă cestiunea romānā pōte rădica în bunā parte acea umbrā ce stā d'asupra Europei. Scimū c'ă Romāni nu prē au uă mare opiniune despre rolulū ce-lū mare ce au ei în cestiunea Oriinteli; se erte însă acei cari credū națiunea romānā micā și ne'nsemnatā c'ă străini au uă opiniune cu totulū contrariā despre acestū poporū și despre destinările sele cele mari.

Cestiunea Oriinteli, precumū vedemū iē din ce în ce proporțiuni mai mari, și dupe depeșia noastră de ađi sāngele a n'ceputū a curge cu tārā ș'a despărți astū-felū din ce în ce mai multū pe luptători.

Destituirea guvernatoarei din Macedonia este unū semnū c'ă ș'acolo a n'ceputū se coleaie spiritele și c'ă Pôrta se silescē pe se potolēscā prin nōmirea unui altū guvernator; și-va însă făcutū la timpū acosta concesiune? Darū cererea Samiofiilorū d'a se numi guvernatoare la Samos unū bărbatū alū lorū n'are ore uă mare însemnătate politicā? N'aratā c'ă Samiofi începū nu numai a cunōscē darū ași susține unulū din cele mai însemnate drepturi, acelu-a d'a numi, ca se ăicemū astū-felū, ei ănsii pe principele lorū în locū d'a priimi ca pān'acumū pe cine voiesce Pôrta a le trāmite?

Nu putemū responde la aceste întrebări, nu putemū închiāia mai bine revista noastră decātū reproducāndū cāte-va linie de la sfârșitulū unui însemnatū articlu din ziarulū *Ordinea*, despre care vomū vorbi în No. viitorū, în revista ziarilorū. Ecā cumū închiāia autorele acelu articlu.

„Se fimū darū cu luare aminte. Momentulū este supremū. Situațiunea nouă creatā Europei prin ultimulū resbelū germanū are se se desfășuie, în proporțiuni uriașe, dupe pārerēa noastră, și fericitū numai acei cari vorū se se pregătēscā pentru era nouă.“

D. Suhr, dreptorele *Circulū*, nu s'a mulțumitū a trece numai prin București ș'a dobīndi aplauzele publiculū. Domnia-sea, așindū c'ă lipsa de producțiune a adusū suferințe mari, a oțărītū a da uă represintare în favōrea nenorociilorū sātiani cari suferā. Acosta frumōsā și bine-făcătore represintatiune se va da vineri s'era, la 2 septembrie. Anunțulū speciale va da programa represintatiunii. Cātū despre noi, anunțāmū delicatā, nobilā și bine-făcătōriā faptā a d-lui Suhr, și-lū rugāmū a priimi din part-ne uă stringere de mână frātēscā și de recunoscință, în numele nostru ș'alū celor cari suferā și pentru cari, d. Suhr, de și străinū, de și trecătorū a avutū simțimēte d'adevērātā frăția. C. A. R.

LIBERTATEA INDIVIDUALE

Discursū finitū în ședința de la 24 Augustū, a Asociațiunii amicilorū Constituțiunii.

(Urmare)

IV.

Libertatea individualē a cetățianulū consiste în scutulū ce-i oferesce legea, care-i dā facultatea, într'unū guvernămintū Constituționalē, d'a exercita acțiunea sea, neimpiedicatā de nici uă influență esteriore, pînā la limita unde începe dreptulū altuia 1). Acosta liniā de demarcațiune, în morale, cetățianulū o așā în consciința sea; în dreptulū pozitivū, în partea sa sancționatoriā. Acosta ramurā a dreptulū au atrasū atențiunea cea mai seriōsā atātū a publicistilorū, cātū și a criminalistilorū. Cu tōte aceste, rezultatele satisfăcătōre nu le găsīmū de cātū totū în țerile unde principiile fecunde ale Libertății au prinsū rădēcinā!

Trebuie se mărturimū, Domnilorū, c'ă Constituțiunea noastră este una din cele mai liberale. Mari drepturi ni s'au acordatū printr'ēnsa. Inșā, acele drepturi vorū remānea fără viețā dacā legile posteriorie nu vorū veni a se pune în acordū cu principiile liberale ale acestei Constituțiuni și dacā ea nu va remāne adincū săpatā în consciința noastră de omeni ce dorimū se ne creșcemū în regimēle constituționalē!

În adevērū, Domnilorū, în virtutea Constituțiunii noastre închisōrea preventivā nu-și pōte avē loculū de cātū în casū de vinā veghiatā 2) (alin. 3. art. 13). Cumū veți reconcilia acestū principii cu sistema noastră represivā, care, după opiniunea mea, one-orī lasā locū arbitrarulū, și alte-orī este fōrte rigurosā? — Arbitrarū fiindū c'ă judele de instrucțiune are facultatea, ori care ar fi crușimea crimii, rumōrea publicā, doveșile asupritōra, a da ordinanță de achitare pentru prevenitū. *Prē asprā* fiindū c'ă pe simple bānuiele, în materie de crime, este definsū judecătōrelū de ași retrage mandatulū de depunere și de a acorda beneficiulū libertății provisorie. — *Vișulū devine mai flagrantē*, mai evidentē pentru acele simple contravențiuni pentru care leguitorēle nu prescrie de cātū amenda seū închisōre de cāte-va zile, și adese-orī prevenitū se ăde în închisōre preventivā cāte uă jumētatē de anū pînā la comparațiunea sea. Inchișōria preventivā este, astā-đi, atacatā în tōtā Euro-

1) Libertatea individualē este uă ideā completā. Ea conține trei condițiuni esențiale: libertatea corporale, liberulū jocū alū activității noastre intelectuale, și în fine libera întrebunțare a proprietății și capitalulū nostru care sūntū fructulū activității noastre (Ed. Laboulaye, Partia liberalē pag. 13).

2) Prinderea asupra faptē, flagrante crime.

pa. Chiarū în Franția, în noulū proiectū care a fostū, în anulū trecutū, presintatū corpulū legislativū, uă majoritate însemnatā, a cerutū desființarea iei chiarū în materie criminalē, cērēndu-se prevenitūlū cautiunii suficiinți. Spania, Domnilorū, sūntū cāțiva ani de cāndū s'au adresatū la uă comisiune compusā de profesori Facultății din Paris, ca se prepare unū proiectū asuprū Codicilulū Penale. Jurisconsultii-Filosofi nu numai c'ă suprimēau pedepsele infamānti, nu numai c'ă au stersū detențiunea provisoriā tacēsānd'o de imorale și împovērātōre; dērā ce este mai multū, autorii proiectulū au supstituitū, în materie corecționalē, în loculū pedepsei, seū amenzi, promisiunea din partea prevenitūlū de a se bine conduce pe viitorū (Journalulū *Dreptulū* din 1856 Ian. 25). Nu este orā, aci, Evangelia aplicatā în frumōsele sale parabole? Vedēți, Domnilorū, c'ă ori cātū s'ar ăice în contra sciinței dreptulū, acosta cestiune progreszā, apropiāndū dispozițiunile iei de *Dreptulū* Naturei, indulcīndū moravurile prin legi, prin instituțiuni mari cari, dupā cumū a ăisū Montesquieu, contribuēscū multū, la consolidarea națiunilorū! Uă Constituțiune liberalē cere imperiosū schimbarea sistemēi pe care este aședatā instrucțiunea proceselorū corecționali și criminali. În adevērū, Domnilorū, instrucțiunea proceselorū de asemenea naturā totū mai conservū ceva din sistema incisoriale. Pentru ce prevenitū se nu pōtā a se defende înainte judelei de instrucțiune, seū înainte camerei de punere suptū acușatiune? Pentru ce misterulū acolo unde se cere lumina? Și observați, Domnilorū, c'ă contradicere în acosta procedere, cu spiritulū întregulū codice penale, ale cārui dispozițiuni tindū a protege pe acela care, este chīamatū a lupta desarmatū în contra colosulū puterii sociale. Estā cumū se esprime *D. Bonnaville de Marsangy* (V. *Amelioration de la loi criminelle*).

„Cu sistema noastră de incisițiune, cine ar putē scāpa de urele private, seū de resbunările politice? Ce judecătōrū n'ar fi ospusū erorii, cu dreptulū nu mai de interpelațiunii ce facemū prevenitūlū? Themide este orăbā; ea nu vede, ea simpte.“ În fine eminentele jurisconsultū resumāndu-se ăice: „tōtā instrucțiunea noastră consistā în vorbē, în glasuri și altū nimicū: „sunt verbu et voces, proetereaque nihil.“ În Englitera, în America și în țerile libere, instrucțiunea se face în publicū, luāndu-se națiunea dreptū marture. Lumina risipește astū-felū ori ce erōro, înăbușescū ori ce pasiune. Numātatunci nimine nu va putea acusa lumina Sōrelui de minciunōsā. Scusați-mē, Domnilorū, vērōgū dacā începū a fi obosorū. Sciința are spini se precumū adevērulū este asprū și selbaticū. Mē grābescū cātū potū și vādū prē bine cātū sūntū de necompletū. Așii avē necesitate de cāte-va septemāne; ce ăicū? de cāte-va lune ca se disezū acestū subiectū importantē. Dērā ce potū perurge într'ua orā și jumētatē? Nici jumētatē calea mea și deja sūntū obositū. Ca se mērgā cine-va departe, trebuie se mērgā încetū și liniscitū. Voiū termina cu uă singurā pildā ca se arātū și mai evidentē discordanța ce existe, astāđi, între dogmele Constituțiunii noastre și sistema represivā. Constituțiunea noastră a creatū juriulū în materie de presā, nu numai cāndū uă scriere

pōte fi tacsatā de crime; dērā ca se protege cātū se pōte mai multū producțiunea intelectualē, cumū amū ăice proprietatea cea mai sātā, proprietatea literariā, Constituțiunea noastră ăicū, a cerutū ca juriulū se fiā însărcinatū cu cercetarea chiarū a delictelorū de presā (alin. 1. art. 24). Presupūimū c'ă unū autor, unū redactore seū unū girante este prevenitū c'a comisū unū delictū în materie de presā. Instrucțiunea sevărșitā, înainte cārui instanțe procesulū va fi trāmisū? Înainte Curții de jurați. — Nu. — Acosta instanță nu statuiēscē cu jurați de cātū asuprā crimilorū. Înainte unei Curți Apelative? Nu. — Fiindū c'ă legea cere pentru delictēle de presā jurați și curțile apelative se pronunță în materie corecționali, în virtutea Codicilulū Penale, fără instituțiunea juraților. Înțelegeți, Domnilorū, c'ă în acosta privință, uă modificatiune a dispozițiunilorū legii este imperiosā, fără care Constituțiunea noastră remāne mutā, fără viețā.

V.

Constituțiunea noastră, ca Charta Engliterei (Magnu Charta) decide „c'ă nimine nu pōte fi sustrasū în contra voinței sele de la judecătōrii ce-i dā legea.“ Prin urmare, comisiunile excepționali nu potū, suptū nici unū protestū, se mai esiste în țera noastră, arōgāndu-și atribuțiunile juridicțiunilorū prevedute de lege. Dupā 48, în Franția, cunōscemū toți cātū de reū efectū au produsū aceste comisiuni, însărcinate cu cercetarea proceselorū politice. În țera noastră, mai în aceeași epocā și pentru aceleași delictē, au produsū aceleași efecte. Sentințele lorū au fostū anulate mai tārđi și persoanele condamnate de dānsēle, pentru delictē politice, reabilitate în drepturile lorū civili și politice. Tribunalile eclesiastice sūntū desființate, din momentulū cāndū s'au recunoscutū c'ă actele civili sūntū de atribuțiunile autorității civile (art. 22). N'au mai remasū cu juridicțiune excepționale de cātū comisiunile militare în contra cārora este admisū recursulū în Casațiune în casurile specificate de lege.

Dērā acosta mesurā este ore suficiințe? Legea mai are uă lacunā de îndeplinitū, uă garanțiā mai multū de datū prevenitūlū. Acosta garanțiā consistē în securitatea ce trebuie a se da magistratului, rădicāndū influința ce pōte exercita puterea executivā. Inamovibilitatea este mesura ce s'a admisū de tōte Națiunile cāte au doritū a rădica magistratura la trēptā ce meritā a ajunge într'ua națiune. 1) Interesulū este și practicū. Sūntū abia cāțiva ani de cāndū unū procesū se intentā jurnalulū „*Romānulū*.“ Puterea executivā ținea cu ori ce prețū a se da sentință de condamnare contra Redactorelū primariū; și ca se pōtā atinge acestū scopū se aduce, prin telegramā, unū judecătōrū de la Curtea de Craiova, sperāndū a se dobīndi unū votū mai multū contrā-i. Cu tōtā acosta strāmūtare, pentru onōrea Magistraturēi noastre, judecătōrii pronunțārā acitarea.

Ei înțelegeau c'ă a lovi ziarulū *Romānulū*, isbiau într'ua instituțiune Naționalē. La cāte persecuțiuni n'au fostū supuși acei judecătōri! Așii dērā, Domnilorū, independința magistraturēi este de doritū ca garanțiā a libertăților

1) Nu împărțimū pārerēa Onor. oratore în privința inamovibilității. Amū spusū altā datū și vomū mai spune la ocaziune pentru ce. (Nota Red.)

